

DET OHÅLLBARA MODET

Modeföretagen tar avstånd från skadliga kemikalier. Ändå köper de viskos från indiska fabriker som använder hälsofarliga ämnen. Kemikalierna har skadat människor och miljö i mer än hundra år. Råvaran är trämassa från Domsjö.

Här är företagen som köper viskos av Aditya Birla

14 december, 2022 - 07:47

Skrivet av **Rasmus Lygner, David Lundmark**

DELA: [f](#) [t](#) [in](#) [e](#)

Dagens Arbete avslöjade att H&M köper viskosfiber från en kritiserad fabrik i Indien. Men det finns fler kunder. Här är några av företagen som köper av viskosjätten Aditya Birla.

KAPPAHL

Köper? Ja.

”Kappahl köper vår största andel viskosfiber från Lenzing och en liten andel viskos från Birla. Vi har godkänt viskos från Aditya Birla utifrån Canopy’s Hot Button* utvärdering där Birla har fått hög ranking. Vi ska undersöka vilka fabriker vi är vid efter er granskning.

I dagsläget godkänner vi all viskos från Birla och dokumenterar inte vilken fabrik viskosen kommer ifrån. Kappahl vill inte samarbeta med företag som inte tar ansvar för goda arbetsförhållanden och för att undvika miljöbelastning.

Det finns inga hållbara eller icke hållbara fibertyper, utan hur hållbar en fiber är beror på hur den är tillverkad, det gäller alla fibertyper.

I en modern anläggning hanteras koldisulfid säkert, och avgår i form av svavelsyra. Och om man tittar på de ’nya hållbara fibrer’ som marknadsförs idag så är de ofta viskos gjord på cellulosakällor som apelsinskal, bryggerirester eller gamla jeans. Så ja, viskos kan vi använda om viskostillverkningen sker på en anläggning med rening av luft och vatten både i arbetsmiljön och till yttre miljön.”

KappAhl

MIO

Köper? Ja, men produkterna är på väg ut ur sortimentet.

”Aditya Birla är ingen Mio-leverantör, utan en underleverantör i vår värdekedja för viskos för minst två av våra indiska mattleverantörer. Viskosmattor från Indien är sedan tidigare utgående produkter i Mios sortiment. Det vill säga, viskosmattor från Indien köps inte längre.”

ASOS

Köper? Ja.

”Efter problem som rapporterats av Changing Markets relaterade till Aditya Birlas fabriker 2018 och 2021, gick flera varumärken samman för att beställa en gemensam utredning.

Totalt 12 varumärken; ASOS, C&A, Esprit, Fast Retailing, H&M, Inditex, Levi, M&S, Morrisons, NEXT, Primark och Tesco stöttade och finansierade engagemanget, inte bara för undvika dubbelarbete utan också för att få till en ordentligt utredning i tillräcklig stor skala.

Utredningen syftade till att identifiera förbättrings- och handlingsplaner och att ytterligare förstå de befintliga system som fabriken etablerat för att förhindra negativt miljöpåverkan, samt att interagera med de lokala samhällena. Alla kontroller var oanmällda.

Resultatet av utredningen delades med Changing Markets Foundation i april 2022.

ASOS ser till att arbeta med ”grön skjorta”-viskosproducenter som har identifierats i Canopys Hot Button-rapport, vilken inkluderar Birla.”

GINA TRICOT

Köper? Ja.

”Ovan uppgifter är nya för oss och vi behöver undersöka detta ytterligare för att kunna yttra oss. Vi nominerar, som tidigare nämnt, de leverantörer som auditerats av CanopyStyle samt i deras Hot Button Report får grönt betyg. Som medlemmar i Canopy kommer vi nu inleda en dialog med dem gällande ovan uppgifter.

Vi arbetar dels med spårbara viskosfibrer såsom EcoVero ifrån Lenzing, men även med andra viskosfibrer som inte är spårbara. Vi nominerar fibertillverkare, som tidigare nämnt, men vissa är alltså inte spårbara fullt ut till skogarna.

På grund av kemikalierna som används vid tillverkningen av viskos och riskerna kopplat till dessa så har vi valt att styra inköpen till nominerade fibertillverkare sedan många år tillbaka, dessa auditeras löpande av CanopyStyle för bland annat deras arbete med kemikalier. I dagsläget är nästintill 100 procent av vår viskos på Gina Tricot från fibertillverkare som Canopy listat i Hot Button Report med grönt betyg.”

ZARA

Köper? Ja.

”Inditex (som levererar till ZARA) leverantörer får endast arbeta med tillverkare av cellulosafibrer – viskos, modal, lyocell och acetat – som har fått utmärkelsen ”grön skjorta” och en poäng på minst

25 i Hot Button Report av CanopyStyle.

Från och med FW2023 använder vi endast stapelcellulosafibrer klassade som BEST. Detta innebär att leverantörer måste följa EU:s BAT-standard, inklusive slutna system för att återvinna nyckelkemikalier.

Vi ställer oss bakom de krav som togs fram av Changing Markets Foundation. Genom ett fysiskt spår i själva cellulosatyget, är det möjligt att verifiera dess ursprung med en enkel analys.”

FJÄLLRÄVEN

Köper? Köpte tidigare trämassa från Domsjö, men har slutat.

”Vi har ingen koppling till någon av fabrikerna och köper inte några produkter eller råvaror från Aditya Birla Group. Under 2018 köpte vi trämassa från Birla Domsjö och producerade Lyocell i Taiwan.

Vi har dock beslutat att inte köpa mer trämassa och lagt ner materialtillverkningen. Vi kan inte kommentera de indiska fabrikerna eftersom vi inte har någon relation till eller producerar viskos på någon av dem. Faktum är att Indien är en del av vår interna lista med länder i riskzonen, med höga restriktioner och Fjällräven producerar inte där.”

Fotnot: Samtliga företag har valt att svara skriftligt på Dagens Arbets frågor.

LÄS OCKSÅ

H&M: Kemikaliekraven måste följas

H&M väljer att svara skriftligt på kritiken och hänvisar till en undersökning som gjorts på fabriken. Nu ska de följa upp resultatet.

Changing Markets Foundation

Changing Markets är en miljöorganisation som granskade viskostillverkning i en rad rapporter med start år 2017. Som en del av det arbetet, tog de fram en kravlista som företagen uppmanades ställa sig bakom. Den innehåller, bland annat, krav på att slutna system ska finnas i viskosfabrikerna.

CanopyStyle/Hott Button Report

CanopyStyle är ett initiativ av miljöorganisationen Canopy Planet. Syftet är att skydda gamla och utrotningshotade skogar och sätta press på viskostillverkarna. *Hot Button Report* är en ranking av i vilken omfattning tillverkarna har slutat använda trä från den här typen av skogar. Rapporten utvärderar också, om än i begränsad omfattning, företagens kemikaliehantering.

EU BAT

Förkortning av *EU Best Available Techniques reference documents*. Det betyder att EU kräver att den bästa tillgängliga tekniken används. I en viskosfabrik är det ett slutet system som fångar upp och återanvänder kemikalierna.

MAGASINET FÖR ETT BÄTTRE ARBETSLIV – DIGITALT ARKIV INGÅR

LÄS MER: [Aditya Birla](#) [Klimat & miljö](#) [viskos](#)

DELA: [f](#) [t](#) [in](#) [e](#)

Kommentera >

Du läser nu artikel 2 av 9 på temat **Det ohållbara modet**

